

16-

Vrienden

WEGWIJZERS NAAR GOD

BIJBELSTUDIE

Leidingdeel

1. Abraham: een vriend van God

Bijbelgedeelte	Genesis 18:1-33
Zingen	Psalm 86:3 en 103:5 Ach, blijft met Uw genade (Tot Zijn eer – lied 2) God, enkel Licht (Tot Zijn eer – lied 37) Nooit kan 't geloof teveel verwachten (Tot Zijn eer – lied 70)

Doel van de avond

Na deze avond...

1. ... *weet* je wat de vriendschap van God met Abraham inhoudt;
2. ... *beseft* je dat vriendschap met God gevolgen heeft voor hoe je leeft;
3. ... *kun* je andere mensen aan de Heere opdragen in het gebed.

Deze doelen zijn bedoeld om focus aan de avond te geven. We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Vriendschap met God doet bidden. > God betoont Zijn vriendschap aan Abraham. Abraham beantwoordt de vriendschap met gebed. In een vriend(elijk) gebed ligt ook heil voor anderen.

God en Abraham hebben aan het begin van Genesis 18 al heel wat met elkaar 'meegemaakt'. Zo wordt in Genesis 15 en 17 de verbondssluiting beschreven. In Genesis 16 is Ismaël geboren, maar in Genesis 18:1-15 blijkt dat er nog een kind moet komen. Want dat is het beloofde kind in plaats van Ismaël.

En niet te vergeten: Abraham is vanuit het Ur der Chaldeeën geroepen om naar het beloofde land te gaan. En Lot was meegekomen. Hij wist ook van God. Hij blijkt in het Nieuwe Testament¹ ook een rechtvaardige te zijn. Lot woont nu in Sodom.

De exegese van dit gedeelte valt uiteen in de volgende kleinere teksteinheden:

Vers 17-19: God betuigt Zijn vriendschap met Abraham.

Vers 20-22a: De aanleiding, het onderzoek en de eventuele straf worden aangekondigd.

Vers 22a-25: Abraham spreekt de Heere aan op Zijn rechtvaardigheid.

Vers 26-31: Abraham verkleint het aantal waarom de Heere Zijn oordeel zou uitstellen.

Vers 32: Het oordeel is definitief. Abraham gaat naar huis.

Vers 17-19

God betuigt Zijn vriendschap aan Abraham. "Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe?" Het is niet zo dat Abraham altijd wordt meegedeeld wat God van plan is. Maar in deze specifieke zaak wordt Abraham bekendgemaakt wat de Heere van plan is met de stad Sodom.

De vriendschap van God ligt daarin dat Hij Abraham zal zegenen zoals in vs. 18-19 wordt beschreven. Namelijk in de belofte van een groot volk. En wanneer het zover is, ook de onderhouding van de geboden,

---

¹ 2 Petrus 2:7

“den weg des Heeren houden”. In die weg zullen alle geslachten der aarde gezegend worden. Vriendschap van God betekent: zegen van God. In de vriendschap met God is de zegen.

Vers 20-22a

De Heere kondigt het oordeel aan over Sodom en Gomorra. Haar zonde is zeer zwaar. Het geroep van Sodom en Gomorra is groot. Dat betekent niet dat de mensen tot God hebben geroepen. Maar dat het onschuldig bloed roept tot God om recht.² Het onrecht en het onschuldig bloed roepen om Gods recht en oordeel. Wanneer dat door dit voorgenomen onderzoek waarheid blijkt (menselijk gesproken van de Heere), dan zal het uiterste oordeel volgen. Vs. 21: “... of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben ...” betekent dus dat de Heere gaat kijken of ook echt het ergste, het uiterste hebben gezondigd, zoals Hij dat gehoord heeft van het geroep (van die onschuldigen).³

Daar werden dus zeer ernstige zonden bedreven. Dan valt te denken aan homoseksualiteit. Dat komen we tegen in het volgende hoofdstuk als de engelen bij Lot logeren. Ook valt te denken aan bloedschulden door het doden van onschuldigen.⁴

Vers 22b-25

De engelen gaan verder naar Sodom, maar de Heere Zelf blijft staan. Nog verwonderlijker is het dat we lezen dat Abraham staande bleef voor het aangezicht des Heeren. Dat een mens voor Gods aangezicht mag staan, duidt op verzoening en ware vriendschap. De Heere laat Abraham de gelegenheid om nog iets terug te zeggen. Dan lezen we de smeekbede van Abraham om het behoud van de rechtvaardigen, dus niet om het behoud van de stad als zodanig. Hij bidt tot de Heere of Hij de stad wil sparen, want misschien zouden er per ongeluk nog wat rechtvaardigen wonen. Wanneer zij ook de straf zouden mee-ondergaan, zou God niet meer waarlijk een rechtvaardig rechter zijn.

Ook hier staat voor Abraham de eer van God voorop. Abraham wordt daarom terecht een vriend van God genoemd (Jak. 2:23). Let erop dat Abraham niet bidt voor vergeving van de stad. We lezen ook niet dat hij het oordeel als zodanig betwist. Abraham wist ook wat er zoal in die stad gebeurde. Abraham doet voorbede voor de eventuele rechtvaardigen en vraagt of daarom de hele stad gespaard mag worden. Vs. 25: “Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?”

Vers 26-32

Dan volgt nu een heel opmerkelijk stukje onderhandeling. Zo lijkt het tenminste. Hoeveel rechtvaardigen zijn er nodig om de stad te sparen? Het blijkt althans dat er nog geen tien aanwezig zijn. We hoeven niet ons niet te verkijken op het getalsmatige van deze uitkomst. Het gaat er niet om of er geen tien zijn, maar misschien nog wel negen. In het Nieuwe Testament zien we dat een synagoge minimaal tien mannelijke personen nodig heeft. In dat geval kunnen we hier vaststellen dat wanneer de kerk in z'n geheel ontbreekt, de stad verloren zal gaan. Er is immers niemand meer die het Woord verkondigt of namens de ander de zonden belijdt en om vergeving bidt. We zien in dit concrete geval dat er maar één manspersoon de stad ontvlucht. Voor God telt elke gelovige en waar twee of drie in Zijn Naam vergaderd zijn, daar is de Heere Zelf in het midden.⁵ Dus dat is het punt hier niet. Het punt is dat er geen gehoorzaamheid is gekomen aan

---

² Zie ook de tekstverwijzing Gen. 4:10 “Daar is een stem des bloeds van uw broeder (Abel), dat tot Mij roept van den aardbodem.”

³ In deze geschiedenis komt de Heere letterlijk uit de hemel om in de tijd en ruimte te kijken en te onderzoeken. Dat is uiteraard menselijk gesproken van God, om ons te leren hoe Hij is en wat Hij doet.

⁴ We mogen wel even denken aan de toepassing richting de abortuspraktijken van vandaag de dag.

⁵ Terwijl we nog steeds niet mogen zeggen dat God niet bij de eenzamen en de geïsoleerde gevangenen aanwezig kan zijn. Juist daar wordt God soms het meest ervaren.

het Evangelie. Lot heeft net als Noach getuigt.⁶ En waar niemand buigt voor het Woord, wordt het oordeel voltrokken.⁷

Vers 33

Toen duidelijk werd dat God toch de Rechtvaardige bleek, die de onrechtvaardigen straf naar aanleiding van het geroep van het vergoten bloed en de rechtvaardigen uitleidt uit het verderf. Toen vertrok de Heere en hield de (voor)bidden van Abraham op. Er viel niets meer te bidden. Je zou kunnen zeggen dat Abraham het met God eens is geworden doordat God laat zien hoe de zaken er werkelijk voorstaat.

Voorbidding betekent geenszins dat de zonde wordt geminimaliseerd. Bidden tot God betekent dat het gaat om de eer van God. En daarin (niet daarbij) ligt tegelijk ook het behoud van de verloren zondaar. En wat is bidden anders dan God aan Zijn Woord en beloften houden? God belooft te zoeken wat verloren was. Wanneer we daarom bidden, wordt Zijn Naam verheerlijkt en de mensen gered.⁸

Jakobus 2 vers 23

Vanuit vs. 22: Het geloof kan pas voor 'wáár' worden aangemerkt wanneer de daarbij behorende werken worden opgemerkt. Alleen zeggen dat je gelooft, is dus als zodanig niet genoeg. Het moet blijken uit de goede werken (vs. 20).⁹

Door het geloof is ook Abraham gerechtvaardigd. Zijn geloof werd zichtbaar, tot een ieders getuigenis, in de bereidheid om Izak te offeren (zie Gen. 22:12, 18). En in Genesis 18 te bidden omwille van de eer van God. Want misschien zou God nog (per ongeluk) een aantal rechtvaardigen straffen.

Door de toegerekende gerechtigheid¹⁰ (zie ook Rom. 4:3) kon Abraham een vriend van God genoemd worden. Of letterlijke vertaalt: de *achav¹¹. En dat betekent: de Geliefde. Dus nog steeds uit genade.

God sluit de vriendschap. Abraham is Gods Geliefde en in die liefdesrelatie bidt Abraham als een vriend omwille van de eer van God. Waarin uiteindelijk (nogmaals) het heil voor de naaste in besloten ligt.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Deel post-its of andere kleine papiertjes uit. Geef de tieners ook een pen. Vraag hen om op elke post-it één persoon of groep personen te schrijven die hun gebed nodig hebben. Noem als voorbeeld een ziek familielid of mensen die betrokken zijn geweest bij een natuurramp in de afgelopen tijd. Verzamel deze briefjes in een pot die je vooraf op een centraal punt hebt neergezet. Is iedereen klaar? Pak dan drie briefjes uit de pot en bespreek deze kort met de groep.

---

⁶ Zie Lukas 17:27-29. Daar worden Noach en Lot vergeleken in vergelijking met hun omgeving en de daaropvolgende straf bij uitblijvende inkeer.

⁷ In het Oude Testament zien we vaak in het letterlijke een beeld van het geestelijke (beginsel van de analogie).

⁸ Niet nodig, maar toch nuttig om te blijven zeggen dat uiteindelijk blijkt dat de verloren mens, zijn behoud niet gewild heeft. "Gij hebt niet gewild" zal de klacht zijn. Dat er dan toch mensen zalig worden is het geheim van God verkiezende liefde die desondanks onwederstandelijk werkt in de harten der gelovigen.

⁹ Zie ook de Heidelbergse Catechismus – zondag 32.

¹⁰ Dat wil zeggen dat de vreemde gerechtigheid van Christus (zowel actief: gehoorzaamheid, als passief: de betaling door de kruisdood) wordt toegerekend aan de gelovige. Zodat de verzoening compleet is in de vergeving van de zonde en de daarbij behorende onberispelijke volmaakte gehoorzaamheid aan Gods Heilige Wet. (zie ook NGB 23 en HC vr/antw. 60).

¹¹ Getranscribeerd vanuit het Hebreeuws (dat wil zeggen: je schrijft het zoals je het uitspreekt.). Jes. 41:8.

Opdracht 1

- a. Sara lacht omdat ze niet gelooft dat ze nog gemeenschap met Abraham zal hebben omdat ze beiden oud zijn.
- b. De Heere weet dat Sara lacht uit ongelooft. Hij benadrukt dat voor Hem niets te wonderlijk is.
- c. Ook Elisabeth raakt zwanger op een leeftijd dat dit menselijkerwijs gesproken niet meer mogelijk is, maar ook hier benadrukt de engel dat voor de Heere niets te wonderlijk is!
- d. Wat voor mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God. Voor Hem is niets te wonderlijk.

Opdracht 2

- a. Vers 18
- b. Abraham moet zijn kinderen vertellen dat ze de weg van de Heere moeten houden door gerechtigheid en recht te doen.

Stelling

Je kunt een vriend van God worden door te geloven in Zijn beloften. > Eén van de kenmerken van een waar geloof is een vast vertrouwen op de beloften van God. De Heere zegt Zelf dat Hij een vriend en metgezel is van allen die Zijn Naam ootmoedig vrezen. Wie gelooft in de beloften van God, is door genade een vriend van Hem geworden. Benadruk bij de tieners dat het draait om geloof in God en leven naar Zijn geboden.

Opdracht 3

- a. Abraham wordt een vriend van God genoemd, omdat hij gelooft in de Heere en dit tot uiting komt in zijn werken. In vers 22 lezen we zelf dat zijn geloof 'volmaakt is geweest uit de werken'.
- b. Je kunt hiervan leren dat uit het geloof goede werken voort dienen te komen. Zo bereikt het geloof en ons leven zijn doel.

Opdracht 4

- a. Abraham noemt in vers 25 Gods rechtvaardigheid en trouw. Wat God zegt, dat hoe Hij ook.
- b. Het toont Abrahams kleinheid en onwaardigheid aan. Hij beseft dat hij spreekt tot een heilige God.
- c. Vriendschap met God is altijd een 'ongelijke vriendschap': de heilige God tegenover een onwaardige zondaar.

Opdracht 5

Geef de tieners de tijd om de spin in te vullen. Wat willen zij aan de Heere vragen of tegen Hem zeggen? Help tieners eventueel op gang door twee of drie punten te noemen die jij graag aan de Heere wil vragen of tegen Hem wil zeggen n.a.v. de Bijbelstudie of jouw persoonlijke situatie.

Afronding

Pak opnieuw de gebedspot. Stel met elkaar een gebedskalender op voor de tijd tussen deze en de volgende clubavond. Stimuleer de tieners om de kalender te gaan gebruiken bijv. bij het opstaan of voor het slapen gaan. Kom hier tijdens de volgende avond kort op terug.

2. David en Jonathan: vrienden voor het leven

Bijbelgedeelte	1 Samuël 18:1-4 en 1 Samuël 20:1-23
Zingen	Psalm 103:9 en 105:4, 5 Mijn Herder is de Heere God (Tot Zijn eer – lied 68) Op bergen en in dalen (Tot Zijn eer – lied 79) Wat de toekomst brengen moge (Tot Zijn eer – lied 104)

Doel van de avond

Na deze avond...

1. ... *weet* je dat David en Jonathan een vriendschapsverbond sloten en elkaar trouw bleven;
2. ... *beseft* je dat het belangrijk is om trouw te zijn aan je vrienden;
3. ... *kun* je liefde en trouw tonen aan je vrienden.

Deze doelen zijn bedoeld om focus aan de avond te geven. We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Een verbondsvriendschap. > Een vriendschap gesloten door een verbond. Een vriendschap onder druk. Een vriendschap gesteund door het verbond.

David en Jonathan lijken elkaar in hoofdstuk 18 voor het eerst te ontmoeten, omdat volgens sommige verklaarders de geschiedenis van hoofdstuk 17 vóór hoofdstuk 16:14-23 komt. Jonathan ziet dus hoe David met Goliath omgaat en bemindde hem zowel om zijn spreken als om zijn handelen. Nog een punt wat van belang kan zijn, is dat Jonathan bijna een generatie ouder is dan David. De jongste zoon van Saul (Isboseth) wordt door Abner na de dood van Saul en zijn oudste drie zoons tot koning uitgeroepen. Hij is dan 40 jaar. Jonathan was de oudste zoon en was de kroonprins. Dat maakt hem minimaal 5 jaar ouder, zo niet meer. David was slechts 30 jaar oud toen hij koning werd in Hebron. Dat maakt een minimaal verschil van 15 jaar. Bezien we het feit dat David waarschijnlijk zeer jong (15-20?) het gevecht met Goliath aangaat, dan is duidelijk dat Jonathan een liefde had tot David als van een oudere naar een jongere geestverwant. Waarvan David later (2 Samuël 1:26) zegt dat zijn liefde wonderlijker was dan die van vrouwen.

De exegese van dit gedeelte valt uiteen in de volgende kleinere teksteinheden:

1 Samuël 18:1-4:	Vriendschaps-sluiting met een verbond.
1 Samuël 20:1-3:	Noodkreet van David tot Jonathan.
Vers 4-10:	Jonathan denkt dat het meevalt, maar David beroept zich op hun verbond.
Vers 11-16:	Jonathan neemt het beroep, op het verbond, serieus.
Vers 17-23:	Afspraak over de volgende ontmoeting na het onderzoek van Jonathan.

1 Samuël 18 vers 1-4

David spreekt Saul aan in vers 1. Wanneer en waarom dat is, staat er niet bij. Maar als het terugslaat op hoofdstuk 17, dan ligt het voor de hand om te denken aan het moment dat David zich (heilig) verontwaardigt over de spotternij van Goliath. Wanneer Saul dat hoort, wordt David bij hem gebracht (1 Samuël 17: 32-37). David belijdt dat God de allerhoogste is en dat zijn leven in Zijn hand ligt. Hij gelooft dat God hem zal bewaren tegen deze Filistijn. Als Jonathan dat ziet en hoort, wordt zijn ziel aan David verbonden. Dat wijst op een innige geestelijke gemeenschap. Ze ontmoeten elkaar in hun beider liefde tot God.

Saul laat David niet meer gaan en sindsdien speelt hij waarschijnlijk ook op de harp.¹² En Jonathan maakt met David een verbond. Een hoofdkenmerk van een verbond is dat God als getuige wordt geroepen en de verbondsovertreder wreken mag. Als blijk van zijn vriendschap en vertrouwen geeft Jonathan zijn mantel, zijn kleren, zijn zwaard, boog en gordel aan David. Daarmee laat hij zien dat hij David helemaal in zijn leven incorporeert.¹³

1 Samuël 20:1-3

In hoofdstuk 20 is David op de vlucht voor Saul. Het is niet de eerste keer dat Saul hem probeert te doden. De eerste keer (hoofdstuk 19) heeft Jonathan de ruzie nog bijgelegd, toen hij hoorde dat Saul David wilde doden. Saul heeft toen gezworen David niet meer te doden (vers 6). Daarom gaat Jonathan er vanuit dat dit nu niet meer aan de orde is.¹⁴ David beklaagt zich in feite bij Jonathan die in het koninklijk paleis is, terwijl Saul nog in Rama aan het profeteren is. Jonathan denkt dat David zich vergist. Maar David maakt duidelijk dat Saul achter Jonathans rug om nog steeds van plan is om David te doden.

Vers 4-10

Jonathan ziet in dat het David ernst is en geeft hem het initiatief. Dan bedenkt David een list om erachter te komen of Saul nog steeds iets kwaads van plan is.¹⁵ Wanneer Saul een reactie uitgelokt wordt, zal daaruit blijken of het vrede is, of niet. Uit vers 9 blijkt dat Jonathan nog steeds denkt dat het wel mee zal vallen. Daarom beroept David zich op hun verbond (vers 8). David noemt het 'een verbond des Heeren'. Het was immers gesloten met God als getuige. De vriendschap lijkt onder druk komen te staan. Maar vriendschap voor het aangezicht van God ge- en besloten is een heilige zaak. De vriendschap heeft een diepe basis, namelijk hun beider relatie met de Heere.

Vers 11-16

Dan gaan ze samen naar buiten, naar de afzondering. Daar bezweert Jonathan opnieuw zijn vriendschap met God als getuige. Want zo staat er: "De Heere, de God Israëls" (vers 12), gevolgd door wat hijzelf gaat doen, namelijk onderzoeken. Dan volgt het laatste stukje van de eed: "Alzo doe de Heere aan Jonathan en alzo doe Hij daartoe!" (vers 13). Zelfs als zijn vader kwaad wil tegen David, dan nog zal hij het kwaad verijdelen.

---

¹² Maar voornamelijk blijft hij een strijder. David blijkt een echte vechter te zijn. Hij wint bijna altijd en hij weet ook Sauls verraderlijke aanslagen op zijn leven te ontwijken. Terwijl Saul ook al een echte oorlogsveteraan was.

¹³ Wetend dat de Bijbelse geschiedenis door de Heilige Geest is ingegeven, kunnen we hier al zien dat Jonathan zijn kroonprinselijke mantel afgeeft aan David. Het kan zijn dat Jonathan toen al wist dat het koningshuis van zijn vader niet meer voortgezet zou worden. De Heilige Geest was immers van Saul geweken.

¹⁴ Zoals zal blijken uit het vervolg.

¹⁵ Dat is niet zoiets als een slimmigheidje, maar daarin werd de leiding van de Heere gezien die door de wending van de gebeurtenissen spreekt (zie ook: hoofdstuk 14:10). Het zou als een teken zijn.

Langzaam dringt dan ook het gevaar tot Jonathan door. Hij gaat er niet vanuit dat hij die ongehoorzaamheid er levend vanaf zal brengen. Er staat: "Indien ik dan nog leve." Hij vraagt een gunst terug. Opdat zijn nageslacht niet zou sterven. Opnieuw sluiten David en Jonathan een verbond. David belooft Jonathan te sparen, wanneer God de vijanden van David zal gaan afsnijden van deze aarde. Jonathan noemt dan als laatste ook de vloek: dat wat zal gebeuren als hij niet zal doen wat hijzelf aan David belooft heeft. Dat zal hem maken tot vijand van David en dan mag God hem ook als vijand van David bezoeken.

Vers 17-23

Jonathan laat David bevestigen wat hij gezworen heeft. Daarna maken ze afspraken over de communicatie na het onderzoek van Jonathan. Het stukje besluit weer met de herinnering aan het verbond. Wat er ook gebeurt, de Heere zij hun beider getuige. Doordat ze beiden in relatie met de Heere staan, kunnen ze elkaar blijven vasthouden. Ook al kunnen ze elkaar niet meer ontmoeten.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Introduceer de startopdracht door bijv. zelf een kenmerk te noemen wat voor jou belangrijk is in vriendschap. Vraag de jongeren om voor zichzelf drie punten op te schrijven die voor hen belangrijk zijn in vriendschap. Deze punten komen bij de afronding terug.

Opdracht 1

- a. In vers 1 lees je dat Jonathan zich aan David verbonden voelt, nadat David gesproken heeft. Het getuigenis van David over zijn vertrouwen op God zal daar hoogst waarschijnlijk mee te maken hebben.
- b. Hiermee wordt bedoeld dat Jonathan David liefheeft als zichzelf. Hij houdt net zoveel van David als dat hij van zichzelf houdt.
- c. In beide teksten belijden één van beide vrienden dat God machtig is om te verlossen. Beiden laten ze daarin een groot geloof in God zien.
- d. Verschillende antwoorden zijn mogelijk. Laat de jongeren aan een concrete vriend(in) denken en met elkaar uitwisselen waarin zij op hun vriend(in) lijken.

Opdracht 2

- a. Bij deze vraag gaat het erom dat het woord 'trouw' concreet wordt gemaakt in het leven van de jongeren. Laat ze praktische voorbeelden noemen van zowel trouw- als ontrouw-zijn.
- b. In verschillende soorten vriendschappen kan 'trouw' er verschillend uitzien. Introduceer het schemaatje onderaan de bladzijde bij de jongeren en vraag hen om te omcirkelen hoe belangrijk trouw voor hen is in de soort vriendschap die genoemd wordt. Vraag hen vervolgens om hun antwoorden te vergelijken met die van degene die naast hen zit. Kunnen ze er concrete voorbeelden bij noemen waarom trouw in de ene vriendschap voor hen belangrijker is dan in de andere vriendschap? En kunnen ze nog een vijfde soort vriendschap noemen?
- c. Geef de jongeren de tijd om te bespreken waarin hun antwoorden het meest verschillen met die van hun buurman of buurvrouw. Geef een aantal tweetallen een beurt om hun antwoord te delen.

Opdracht 3

- a. Iemand kan bereid zijn om te sterven voor een goed persoon of voor iemand die hij liefheeft. (Hiervan waren er voorbeelden in de tijd van de Romeinen.) Christus gaf Zijn leven niet voor vrienden, maar voor zondaren: vijanden van God.
- b. Jonathan offert zich op voor een vriend. De Heere Jezus offerde Zich op voor vijanden. Bij Hem kostte het zelfs Zijn leven.
- c. Uit liefde tot Zijn Vader en uit liefde voor verloren zondaren.
- d. De liefde en bereidwilligheid van Christus om Zijn leven te geven voor vijanden gaat ons verstand v er te boven!

Opdracht 4

- a. Laat jongeren zo mogelijk voorbeelden uit hun eigen leven noemen. die hierop lijken.
- b. Bespreek met elkaar wat je kunt doen in zo'n situatie en hoe 'trouw-zijn' er dan uitziet.

Opdracht 5

- a. De liefde en trouw tussen David en Jonathan ziet er in de genoemde verzen als volgt uit:
Vers 4: 'Ik zal doen wat je van mij vraagt.'
Vers 8: 'Bewijs mij deze gunst', 'Denk aan mij', 'Zorg voor mij'.
Vers 9: 'Ik zal eerlijk tegen jou zijn.'
Vers 13: 'Ik zal je vrij laten', 'Ik zal het beste voor je zoeken', 'Ik bid dat de Heere je zal zegenen'.
Vers 17: Omdat Jonathan van David houdt, belooft hij het goede voor hem te zoeken en vraagt hij dat ook van David.
- b. Bespreek evt. hoe je deze zinnen in hedendaags Nederlands kunt 'vertalen'. Vraag de jongeren welke zin hen het meeste aanspreekt en waarom.

Afronding

Laat de jongeren van hun eigen kenmerken nagaan of deze naar voren komen in deze geschiedenis. Laat ze er   en kiezen en werk deze mooi uit.

3. De vrienden van Daniël: samen sta je sterk

Bijbelgedeelte	Daniël 3:1-30
Zingen	Psalm 21:8, 9 en 26:1, 5 Grote God, wij loven U (Tot Zijn eer – lied 40) Rust mijn ziel, uw God is Koning (Tot Zijn eer – lied 95) Zegen ons, Algoede (Tot Zijn eer – lied 114)

Doel van de avond

Na deze avond...

1. ... *weet* je hoe de vrienden van Daniël standvastig bleven;
2. ... *beseft* je dat geloof in de Heere onmisbaar is bij échte vriendschappen;
3. ... *kun* je je vrienden steunen door samen met hen te vertrouwen op God, ook als het moeilijk is.

Deze doelen zijn bedoeld om focus aan de avond te geven. We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Extra informatie voor de leiding

Focus: De drie vrienden van Daniël worden verlost door de vierde Vriend. > Gezamenlijke weerstand tegen de koning om te buigen. Door Christus vergezelschaft in de oven. Verlost uit het vuur.

In dit hoofdstuk gaat het over de drie vrienden die welbewust niet buigen voor het beeld wat Nebukadnezar heeft opgericht. Waar Daniël hier precies is, blijft vooralsnog onbekend. Het is niet zo dat de drie vrienden opvielen omdat ze als enige nog overeind staan. Maar hier is duidelijk sprake van een listig complot. Anderen waren op hun ondergang aan het loeren. Misschien had Daniël ook niet gebogen voor het beeld, maar hij wordt niet beschuldigd. De beraadslagers waren enkel op de ondergang van deze drie vrienden uit.¹⁶

De exegese van dit gedeelte valt uiteen in de volgende kleinere teksteinheden:

Vers 1-3:	Beeld opgericht en verzameling van de aanbidders.
Vers 4-7:	Bevel om te aanbidden en daadwerkelijke aanbidding.
Vers 8-12:	Beschuldiging van Joden bij de Koning en zijn boosheid.
Vers 13-19:	De drie vrienden worden ondervraagd door de koning.
Vers 20-25:	In de oven geworpen.
Vers 26-30	Erkenning van de Heere als God.

---

¹⁶ In dat licht is het misschien ook opmerkelijk dat de drie vrienden Daniël niet noemen die onmogelijk wel gebogen kan hebben. Ze verraden hem niet, ook al zou die misschien als (nog) hoger geplaatste hun kunnen redden van deze dodelijke situatie.

Vers 1-3

Het beeld wordt opgericht door de koning. Het rijk van Nebukadnezar bestond uit vele landschappen. Eén religie zou het rijk kunnen verstevigen en consolideren. Het is politiek gezien een uiterst verstandige keuze om wat eenheid in religie aan te brengen voor welvaart en stabiliteit.¹⁷ Daarna roept Nebukadnezar alle leidinggevende figuren. Hij roept hen op om om beeld heen te komen staan en dwingt hen om mee te doen aan deze nieuwe religieuze cultus.

Vers 4-7

Dan volgt de dwingende afkondiging door een heraut. Het bevel gaat gepaard met een doodsbedreiging. Dat geeft aan dat niemand hier op zat te wachten. Allen waren bang voor de koning en zijn straf. Alle volksvertegenwoordigers en leidinggevende figuren vallen neer en aanbidden het beeld.¹⁸

Vers 8-12

Dan komen er een aantal Chaldeeuwse mannen. Hoeveel weten we niet, maar zij beschuldigen de Joden. Dat wil zeggen: de Joden die als hoge ambtenaren aanwezig waren. Te weten: de drie vrienden. Het ging hen er heel in het bijzonder om om deze drie vrienden ten val te brengen. En nu hebben ze voor deze drie een situatie gevonden waardoor de koning er niet onder uit kan om hen te straffen. Ze gebruiken de woorden van de koning zelf om hem klem te zetten: "Gij, o koning, hebt een bevel gegeven..." Te verwachten valt dat deze drie vrienden al nooit meededen aan de heidense godsdiensten en cultus. Dat blijkt al in hoofdstuk 1. Het niet meedoen was de koning dus allang bekend. Maar deze mannen ergerden zich er blijkbaar aan dat de drie vrienden niet meededen met hun godsdienst.¹⁹ En wilden zo zelf hogerop komen door een ander naar beneden te halen.

Vers 13-19

De Koning onderzoekt of het wel waar is wat die Chaldeeuwse mannen beweren. Hij vraagt heel nadrukkelijk: "Is het met opzet, (...) dat gijlieden mijn goden niet eert, en het gouden beeld dat ik opgericht heb, niet aanbidt?" Het gaat hier heel duidelijk om de goden van Nebukadnezar. Dus iets nieuws.²⁰ Hij wacht hun antwoord niet af, maar verzint een oplossing. Namelijk: de volgende keer gewoon meedoen, en dan wil de koning er niets meer over horen.²¹ Aan het begin van vers 13 lezen we dat Nebukadnezar reageert in toorn en grimmigheid. Dat lijkt erop dat dit te maken heeft met de afwijzing van het geloof/religie van de drie vrienden. Maar we kunnen het ook zo opvatten dat Nebukadnezar boos wordt omdat het nog zo de bedoeling was om alle religies samen te smelten in één beeld. Door deze beschuldiging blijkt dat niet gelukt te zijn. Oftewel: zijn hele idee lijkt in het water te vallen. Dat maakt hem erg boos en daarmee is zijn oplossend gedrag (vs. 15) richting de drie vrienden te verklaren. Hij wil dat alle mensen zich verenigen in zijn persoonlijk religie. Overal een beetje van, en van iedereen een concessie. Hij stelt het ook uitdrukkelijk aan de orde: "En wie is de God Die ulieden uit mijn handen verlossen zou?" Oftewel: 'Ga vooral niet moeilijk doen.' Maar dan staan de drie vrienden de koning openlijk tegen door hun getuigenis dat God altijd het goede zal doen en machtiger is dan Nebukadnezar. Dan wordt het menens voor de koning zoals we in vers 19 lezen: "En de gedaante zijns

¹⁷ Deed Karel de V dat ook niet in Europa? Die eenwording had uiteindelijk tot gevolg dat er ruimte kwam voor onderwijs en scholen. Eenheid doet in die zin ontwikkelen.

¹⁸ Je mag je het rustig voorstellen als een hele gespannen, geladen sfeer. Wanneer mensen worden gedwongen om een (nieuwe) religie opeens te omarmen waarbij de koning bang is dat hij het niet redt tegenover zijn onderdanen. (Wat blijkt uit de uitdrukkelijke en vreselijke straf.) We mogen rustig aannemen dat er veel onwil en verzet was. Maar uiteindelijk buigt toch iedereen. In dit licht wordt het nog bijzonderder dat de drie vrienden toch niet buigen.

¹⁹ Het valt te bedenken dat deze mannen al vaker hadden geprobeerd om de drie vrienden ten val te brengen. Maar blijkbaar hield de koning hen het hand boven het hoofd, zoals ook blijkt uit zijn onderzoek straks.

²⁰ Het is niet 'onze' goden, maar 'mijn' goden.

²¹ Hier proeven we iets van zijn 'hand boven het hoofd' houding tegenover de drie vrienden.

aangezichts veranderde tegen...” Dan pas slaat hij echt in woede om tegenover de drie vrienden. Nu wil hij zich ook laten gelden en veroordeelt hen tot de vurige oven.

Vers 20-25

Er staat nauwkeurig bij dat anderen stierven van de hitte en dat ze kleren aanhadden die brandgevoelig waren. Dus geheel brandbaar. Maar wanneer Nebukadnezar goed op blijft letten, ziet hij dat er niet drie mannen, maar vier mannen rondwandelen in het vuur. Hij ziet heel duidelijk dat die vierde ook nog een hele bijzondere persoon is. Die vierde is “gelijk eens zoons der goden”. Nebukadnezar komt toch niet los van deze standvastige getuigenis. Hij blijft zich er mee bezig houden.

Vers 26-30

Dan roept Nebukadnezar de drie vrienden uit de oven. Hij komt tot de erkenning dat ze wel de allerhoogste God moeten dienen, die sterker is dan hijzelf, want de oven heeft hen niet verteerd. Iedereen kon zien en ruiken dat ze niet door het vuur waren aangetast. Er was zelfs geen schroeilucht. Dan wordt God erkend als de God van de drie vrienden.²² De koning maakt er nog een speciale wet bij, en maakt de drie vrienden voorspoedig in het landschap van Babel. De koning blijft zich innerlijk verzetten tegen de allerhoogste God, al heeft Hij zich erg zichtbaar gemanifesteerd in de oven. Maar uiterlijk wil hij ten gunste van zijn eigen positie en rijk nog wel positief uitspreken over ‘hun’ God.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Voer de startopdracht uit zoals beschreven staat in het jongerendeel. Bespreek met de jongeren wat er gebeurt met je concentratie als iemand je probeert af te leiden.

Opdracht 1

- a. Als de instrumenten gaan spelen, moeten alle volken en natiën knielen om het beeld te aanbidden dat de koning gemaakt heeft. Wie niet knielt, zal in de oven geworpen worden. Aandachtspunt: de heraut riep met kracht, zodat de boodschap voor iedereen duidelijk was.
- b. Hoorn, pijp, citer, vedel en psalters.

Opdracht 2

- a. Door Chaldeeuwse mannen.
- b. Ze hebben geen acht gesteld op (geen eerbied gehad voor) koning Nebukadnezar, want ze eren de goden niet en aanbidden het beeld niet.
- c. Bij deze vraag kan gewezen worden op:
  - de druk van de omgeving of van andere mensen;
  - de angst voor de straf die zal volgen als ze niet knielen;
  - geen oprecht geloof in God.

Opdracht 3

- a. De Heere zegt dat we niet hoeven te vrezen voor het lijden. De duivel zal sommigen in de gevangenis werpen om te verzoeken en te verdrücken. Maar God belooft dat als we trouw zijn tot de dood, Hij de kroon van het leven zal geven.

---

²² Wat wel vaker gebeurde in die tijd en context. Een ieder had eigen goden en je kon ook makkelijk een andermans god erkennen zonder zelf volgeling te worden. Een ieder zijn eigen god. En daarmee sluit Nebukadnezar helaas mee af in dit hoofdstuk. Hij komt niet tot de belijdenis dat het ook zijn God is. Hij blijft op afstand staan.

- b. De vrienden van Daniël zijn ook trouw tot de dood.
- c. De boodschap van deze tekst kan zijn een bemoediging om te blijven geloven in de Heere. Als we standvastig blijven, zullen we de kroon des levens ontvangen. Het kan ook een aansporing zijn om in de Heere te geloven, anders zullen we de kroon des levens niet ontvangen.
- d. Als voorbeelden kunnen genoemd worden: Paulus, de discipelen, Mozes en Esther.

Opdracht 4

- a. Om tieners te stimuleren antwoord te geven op deze vraag, kunnen de volgende hulpvragen gesteld worden:
  - Gebeuren op school of bij je vrienden altijd dingen die jij goed vindt? Wat doe je als je iets niet goed vindt?
  - Denk je bij er bij alles wat je doet aan wat de Heere ervan vindt? Zou dat kunnen helpen?
  - Is het erg om alleen te staan, als je de Heere volgt?
- b. Bij deze vraag kan ook nagedacht worden op welke manier vrienden kunnen laten zien dat ze de Heere dienen. Zien de tieners dat bij anderen in hun omgeving terug?

Opdracht 5

- a. De sterkste mannen van kracht die in het heir(rijk) van Nebukadnezar dienen, moeten de vrienden in de oven gooien.
- b. Ze werden vastgebonden met hun kleding nog aan.
- c. De mannen die hen in het vuur werpen, worden gedood door de hitte van het vuur.

Opdracht 6

- a. Hizkia wordt gered van de dood, omdat hij zich tot God keert. Het Joodse volk wordt gered van de dood vanwege de standvastigheid van Esther. Van Job wordt alles afgenomen, maar hij blijft op God vertrouwen. Hij sterft niet. Noach wordt gered van de dood, omdat hij in God blijft geloven, wat iedereen ook zegt.
- b. Johannes de Doper komt in de gevangenis terecht en wordt uiteindelijk onthoofd door Herodes. Veel apostelen worden gekruisigd.
- c. Zij weten dat de Heere alles is wat zij nodig hebben in leven en sterven. Zij krijgen ook kracht door de Heilige Geest. Hierbij kan zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus gelezen worden.

Afronding

Zorg voor pen en papier en laat de tieners een paar minuten rustig nadenken en opschrijven. De tieners die niets weten, kunnen geholpen worden door de volgende vragen:

- Vind je het makkelijk om Bijbel te lezen of moeilijk?
- Zouden er dingen zijn die je daar ook van af kunnen leiden?
- Welke dingen kunnen jou helpen om de Heere te dienen?

4. Een vriend zijn

Bijbelgedeelte	Markus 2:1-12
Zingen	Psalm 26:12, 28:5 en 119:32 Heer', onze God, hoe heerlijk is Uw Naam (Tot Zijn eer – lied 42) Heugelijke tijding (Tot Zijn eer – lied 49)

Doel van de avond

Na deze avond...

1. ... *weet* je dat een goede vriendschap een vriendschap is waarin je over de Heere kunt praten;
2. ... *beseft* je dat jij een vriend kunt zijn die je vrienden helpt om naar de Heere Jezus toe te gaan;
3. ... *kun* je bidden of de Heere het hart van een vriend om vriendin wil genezen.

Deze doelen zijn bedoeld om focus aan de avond te geven. We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Vrienden brengen elkaar bij Jezus. > De zieke man wordt meedragen. De vier dragers breken het dak open. Ze geloven in Christus en dat brengt de zieke tot gezondheid. Anderen verheelijken God.

De huizen hadden platte daken in het oude Midden-Oosten, dus kon je relatief makkelijk op het dak komen en lopen. Het dak was gewoon een deel van het woonoppervlakte. Waarschijnlijk is Jezus in Zijn eigen huis, of althans: in het huis waarin Hij woonde wanneer Hij in Kapérnaüm was.

De exegese van dit gedeelte valt uiteen in de volgende kleinere teksteinheden:

- Vers 1-2: Jezus is in Kapérnaüm.
- Vers 3-5: De gezing van de geraakte.
- Vers 6-11: Weestand bij de Schriftgeleerden.
- Vers 12: Blijdschap bij de schare.

Vers 1-2

In Markus 1 vers 35 vertrekt Jezus 's morgens vroeg naar een woeste plaats om daar te bidden. Anderen volgen Hem in de woeste plaatsen. Dan volgt hoofdstuk 2 vers 1: "En na sommige dagen". Jezus komt terug in Zijn (aardse) huis in Kapérnaüm. Als de mensen dat te weten komen, willen ze Hem graag horen, en verdringen zich in Zijn huis. En dan staat het er zo mooi: "En Hij sprak het Woord tot hen."²³

Vers 3-5

Er komen nog sommigen anderen, "brengende een geraakte, die van vier gedragen werd." Er staat niet uitdrukkelijk bij dat ze vrienden worden genoemd, maar uit hun acties blijkt dat wel. Ze hebben gehoord van de genezingen en komen bij Jezus ook hun heil en om genezing zoeken. Dat eerste blijkt uit de woorden: "En Jezus **hun** geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon, uw zonden zij nu vergeven." Dat wil zeggen: Christus zag het geloof van hen allemaal. (Misschien waren die sommigen wel meer dan vier.) Dat heeft hen aan elkaar verbonden. Opmerkelijk is dat de vrienden of de geraakte niets zeggen of

---

²³ Alhoewel later bleek dat ze Jezus zouden verwerpen, zelfs zo ver dat Hij het wee uitspreekt over Kapérnaüm. Zie Matt. 11:23.

vragen. Maar Jezus ziet hun geloof. Hij kent hun hart en weet wat zij willen. En schenkt hun expliciet de vergeving van zonden.

Vers 6-11

Jezus maakt Zich uitdrukkelijk bekend als Degene Die de zonde kan genezen. Dat hebben de vrienden in geloof al gezien. Dan barst de twisting onder de Schriftgeleerden los. Zij beschuldigen Jezus stiekem van godslasteringen. De Heere Jezus gaat daarop met ze in gesprek, omdat Hij weet wat er in hun harten leeft. Zodat zij zouden weten dat Hij ook echt wist wat er in het hart van de vrienden omging.

Om der Schriftgeleerden wil, omdat ze anders niet geloofden dat Jezus de Christus was, maakt Hij de geraakte gezond. Niemand vroeg het, maar omwille van de ongelovigheid van de Schriftgeleerden geeft Jezus hún een bewijs van Zijn Goddelijkheid. De vrienden en de geraakte hadden het in principe niet nodig.

Vers 12

Dan staat de geraakte op en de schare ontzette zich. Ze verheerlijkt God. Dat lijkt geloofstaal, maar het staat er zo heel genuanceerd. Ze verheerlijkten God. Want alleen God kon zulke dingen doen, al was dat dan door een mens. Ze erkennen niet Jezus als de Christus.²⁴

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Voorzie de tieners van papier en een pen. Laat hen twee rijtjes maken: wat zijn de eigenschappen van een goede vriend en wat zijn de eigenschappen van een slechte vriend? Laat hen reflecteren: zijn ze zelf een goede vriend voor anderen of niet? Bespreek dit in de groep.

Opdracht 1

- In de synagoge.
- Hij geneest een man met een onreine geest, iemand die door de duivel bezeten is.
- De inwoners van Kapérnaüm zijn verbaasd over deze nieuwe leer en ze verbazen zich dat zelfs de geesten Jezus gehoorzaam zijn.
- De Heere Jezus is weer terug in hetzelfde dorp. De mensen zijn de preek en het wonder van de vorige keer nog niet vergeten. Al snel is het huis waar Jezus is helemaal vol.

Opdracht 2

- Kapérnaüm is de woonplaats van *de Heere Jezus*.
- Dit stadje ligt aan *de zee*.
- Kapérnaüm ligt in de gebieden van *Naftali en Zebulon*.

Opdracht 3

- Bespreek bij dit antwoord met elkaar wat kenmerken (vruchten) van het geloof zijn. Weten de tieners die op te noemen? Het belangrijkste is: hebben ze de Heere Jezus lief?
- Het vergeven van zonden is niet direct zichtbaar, terwijl het genezen van iemand die niet kan lopen wel zichtbaar is. Daarom denken de schriftgeleerden dat het eerste makkelijker is om te zeggen.

---

²⁴ Zoals ook verderop in de evangeliën duidelijk blijkt. Dit gebeurt ook vaker dat ze God verheerlijken omdat Jezus een wonder doet. Terwijl het de bedoeling was dat ze daardoor Jezus ook als God (Gods Zoon) zouden aanvaarden.

Opdracht 4

Stel de jongeren de vraag in wie ze zich het meest herkennen en waarom. Bespreek de antwoorden met elkaar.

Opdracht 5

- a. Het beste wat je kunt doen voor iemand die ziek is, is bidden.
- b. Praat met elkaar over hoe je iemand in gebed bij de Heere kan brengen. Wat bid je dan? En hoe vaak bid je voor zo iemand?

Stelling

De Heere geneest niet altijd op het gebed, maar vergeeft wel altijd op het gebed.

Richtlijnen voor gesprek:

- Wat betekent deze stelling? Dat het in ons leven uiteindelijk niet om gezondheid van ons lichaam gaat, maar om ons hart: dat ons hart van de Heere is.
- Als de Heere altijd op het gebed vergeeft, waarom is het dan zo moeilijk om dat te geloven? Dat komt vaak omdat we zelf zoveel verkeerde dingen doen. Het is bijna niet te geloven dat de Heere dat wil vergeven. Toch belooft de Heere het Zelf, dat als we onze zonden belijden, Hij ze wil vergeven. Lees hierbij eventueel 1 Johannes 1:9.

Afronding

Zorg voor de afronding voor wat lege kaarten, stiften of plaatjes, lijm en scharen. Besteed vooral aandacht aan de tekst die op de kaart geschreven wordt.

5. Martha, Maria en Lazarus: vrienden van Jezus

Bijbelgedeelte	Johannes 11:20-35
Zingen	Psalm 3:2 en 27:5
	Als g' in nood gezeten (Tot Zijn eer – lied 25)
	Eens zal op de grote morgen (Tot Zijn eer – lied 29)
	'k Wil U, o God, mijn dank betalen (Tot Zijn eer – lied 110)

Doel van de avond

Na deze avond...

1. ... *weet* je hoe Jezus meeleeft met Zijn vrienden Martha en Maria;
2. ... *beseft* je dat meeleven met vrienden belangrijk is en dat Jezus ook met ons wil meelijden;
3. ... *kun* je je vrienden laten merken dat je meeleeft.

Deze doelen zijn bedoeld om focus aan de avond te geven. We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Getroost in het verlies van een vriend. > De banden van Jezus met Martha en Maria. Het sterven van Lazarus. Martha's belijdenis. Het verdriet van Maria. Het verdriet van Jezus.

Als het over Martha en Maria gaat, dan steekt Maria er altijd positiever bij af dan Martha. Martha was bezig met veel dienen en zou daarmee niet het goede deel gekozen hebben. Dat lezen we in Lukas. In Johannes lezen we juist dat Martha haar geloof in Christus belijdt en dat Maria verzinkt in verdriet. Wat is dan het beste deel? Dit gedeelte beperkt zich tot het moment dat Jezus zich zichtbaar bedroeft laat zien. Maar de opstanding en de uitwerking horen ook zeker bij deze geschiedenis.

De exegese van dit gedeelte valt uiteen in de volgende kleinere teksteinheden:

Lukas 10:38-42:	Na-ijver onder zussen.
Johannes 11:20-24:	Martha belijdt haar geloof in de opstandingskracht van Jezus.
Vers 25-27:	Jezus nadere openbaring.
Vers 28-32:	Maria wordt door Martha erbij geroepen.
Vers 33-35:	Jezus wordt ontroerd.

Lukas 10 vers 38-42

Martha²⁵ ontvangt Jezus in haar huis als Hij langs reist. Als Jezus in huis is, worden ze getroffen door Zijn Woord. Hij zal met ze gesproken hebben. Maria²⁶ kleeft Hem aan om daarnaar te horen. Al haar tijd geeft ze daaraan. Martha stoort zich aan het gedrag van haar zuster, omdat ze haar gasten niet goed/snel

---

²⁵ Waarschijnlijk de oudere van Maria. Het was haar huis. Ze was ook een vrouw van stand: "een zekere vrouw". Ze stond bekend.

²⁶ De gevoeliger. Zoals ook straks in Johannes blijkt. Ze is veel sneller uit het veld geslagen en sterker overmand door verdriet.

bedient. Martha is iemand die veel aanzien geniet, dus daar wil ze geen smet op door laks gedrag van haar zuster.

Dan antwoordt Jezus Martha, dat Maria het goede deel heeft uitgekozen. Dat wil niet zeggen dat Jezus Martha ongelijk geeft in haar respectvol dienen. Maar dat het Maria niet kwalijk is te nemen dat haar hart uitgaat naar het 'goede deel' en dat zal niet meer worden weggenomen.²⁷

Johannes 11 vers 20-24

Wanneer Martha hoort dat Jezus komt, gaat ze uit Hem tegemoet. In tegenstelling tot Maria die letterlijk in haar verdriet blijft zitten. Ze weet dat Jezus Lazarus niet alleen had kunnen genezen, maar dat Hij hem ook zou kunnen opwekken. Dat wil zeggen: als Jezus het van God zal begeren, zal God dat wonder vast aan Jezus geven.²⁸ Daarmee uit Martha haar vertrouwen op God en op Jezus als knecht van God. Jezus geeft haar als antwoord dat Lazarus zal opstaan, wat Martha interpreteert als de laatste opstanding.²⁹ Jezus kan die zekerheid alleen geven als Hij God is. Maar Martha is nog niet zo ver.

Vers 25-27

Maar dan gaat Jezus haar verder helpen. Door uitdrukkelijk aan te geven dat Hij de Opstanding en het Leven Zelf is. Er volgt een diepere belijdenis van Martha, namelijk dat Jezus de beloofde Christus is. En als zij dat ten volle ziet, gaat ze ook Maria halen. Wetend dat Jezus Lazarus zal opwekken.

Vers 28-32

Ze roept haar heimelijk, dat wil zeggen: ze roept het niet luid uit, zodat iedereen hoort hoe de zaken er voor staan, maar ze vertelt het persoonlijk aan Maria. Ze neemt haar mee naar Jezus. Haar gevolg weet dan ook niet waar ze naar toe gaat. Toch biedt het vertelde van Martha, aan Maria geen troost. Ook Maria herhaalt de opmerking van Martha. Jezus had Lazarus nog vast wel kunnen genezen, maar nu is hij gestorven.

Vers 33-35

Als Jezus haar verdriet ziet, dan huilt Hij mee met Maria.³⁰ Daaruit blijkt in elk geval dat Jezus heel gevoelig en meevoelend reageert op het verdriet van een mens. Juist de zwakken en de kwetsbaren komt Hij te hulp. Niet in plaats van het verdriet, maar in dat verdriet huilt Hij mee. Hij is zeer met innerlijke ontferming bewogen over het verdriet en de pijn de Zijnen.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Bespreek de vraag in de startopdracht met elkaar. Vraag door op het antwoord dat jongeren geven. Waarom kiezen ze ervoor om een vriend(in) te benaderen zoals ze zelf aangeven?

---

²⁷Je kunt in dat laatste zinnetje ook nog een goedkeuring van Jezus lezen op de impliciete vraag van Martha. De Heere Jezus is geen revolutionair die het nodige veronachtzaamt en de orde omver wil werpen.

²⁸We lezen hier weer die dubbelheid in. De eer aan God houden. Jezus is iemand Die Goddelijke krachten doet, en dus bij God hoort, maar er is nog niet een doorbrekend besef dat Jezus ook zelf God is.

²⁹Opmerkelijk dat Jezus straks bedroefd is, en hier al toezegt dat Lazarus zal opstaan.

³⁰Ik durf niet te zeggen waarom Jezus dat doet. Het blijft voor mij vooralsnog een mysterie. Natuurlijk is het snel gezegd dat Jezus ook mens was. Maar dan nog... Hij ontroerde zich ook niet over het komende lijden. Hij wist dat Hij overwinnen zou. Waarom dan nu wel?

Opdracht 1

- In vers 3 en 5 lees je dat de Heere Jezus Martha, Maria en Lazarus liefhad. Het feit dat Martha en Maria Jezus speciaal laten komen, getuigt ook van een nauwe relatie met elkaar.
- In Lukas 10 vers 38-42 is de Heere Jezus te gast bij de vrouwen. Martha was druk met dienen en Maria luisterde aan de voeten van de Heere Jezus.

Opdracht 2

Martha	Maria
Druk met zorgen / zorgzaam	Zit bij de Heere Jezus
Spreekt de Heere Jezus aan	Luistert naar Hem
Maakt zich druk over de dagelijkse dingen	Heeft het goede deel gekozen door naar Hem te luisteren
Ging direct naar de Heere Jezus toen ze hoorde van Zijn komst / handelt gelijk	Blijft verdrietig thuis / gaat pas als Martha haar roept
Spreekt haar geloof in Christus uit	Huilt bij Jezus

Opdracht 3

- Lazarus zal weer opstaan. 'Wie in Mij gelooft zal niet sterven in eeuwigheid, wat Ik ben de Opstanding en het Leven.'
- Hij zegt niets, maar huilt met haar mee.
- Deze vrouwen hadden duidelijk een ander karakter, zoals blijkt uit het antwoord op vraag 2. Jezus past Zijn gedrag hierop aan.
- Bespreek of de tieners concrete voorbeelden kunnen bedenken van verschillen tussen vrienden en hoe zij hiermee omgaan óf hoe vrienden verschillend met hen omgaan.

Opdracht 4

- Bedenk samen een voorbeeld van een moeilijke situatie, bijv. een overlijden van een (groot)ouder. Kijk of je voor elke taal concreet kunt maken hoe deze taal eruit ziet in die situatie.
- Je kunt de jongeren voor zichzelf laten kiezen welke taal het beste bij henzelf past. Je kunt evt. onderscheidt maken in hoe je liefde toont aan een ander en hoe jij liefde ontvangt. Dat kunnen verschillende talen zijn. Om het eenvoudig te houden is die uitsplitsing er hier uit gelaten, maar als jouw groep het goed aankan, is het zeker een meerwaarde om dit tijdens het gesprek toe te voegen.

Opdracht 5

- De Heere Jezus heeft hetzelfde meegemaakt als alle mensen toen Hij op aarde was, alleen dan zonder zonde. Daarom weet Hij hoe pijn en lijden voelt en kan Hij echt meelijden, ook al is Hij in de hemel. Daarom kunnen wij vrijmoedig tot God bidden om hulp.
- God begrijpt je / Bij God kun je altijd terecht / etc.
- Door gebed
- Probeer het zo concreet mogelijk te maken

Afronding

Laten ze dit concreet plannen in de komende week en kom er een volgende clubavond op terug.